

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, péntek, szeptember 17

Tizedik évfolyam.

ELLENZÉK.

(Befejező közlemény.)

(L—t.) Azt hisszük nem szorul hossz-szas bizonyításra, hogy az „Ellenzék” szerkesztőségének nevében közzétett program nagy mértékben magán hordozza a betegség ama symptomáit, melyeket az ellenzék collectiv neve alá foglalt párt gyöngeségeiként mult cikkünkben jelzünk.

Ha nem tudnók is, hogy a kolozsvári ellenzék pártgyűlés elnöke az egykori Deák-párt egyik legszenvélyesebb tagja, a vezérszónok az országos közjogi ellenzék egyik főviadora, a választmány elnöke pedig egy olyan férfiú volt, ki a legutóbbi képviselőválasztás alkalmával a közjogi alapon szervezkedett (u. n. egyesült) ellenzék jelöltjeként szerepelt és adott programmot; ha nem látjuk volna is, hogy a szűkösen sikerült pártgyűlés tagjai minő árnyalatokból szedelőkötöttek össze: maga ez az „állás-pontunk” felirattal czikk minden sora magán hordozza a kinos vergődés nyomait, melylyel azok, a kik fogalmazták, ki akarták volna elgítni a párt minden árnyalatát, de szeretnék volna elkerülni az ellenmondások kimaradhatatlan vádjait.

Biztosítani kellett a Kossuth Lajos zászlója alatt állók jóakarátát s ezért jó vastag betűkkel kelle szedetni „Magyarország legyen önálló független magyar állam, mely minden idegen ország beavatkozása nélkül intézi minden ügyeit.” De viszont veszedelmes dolog lenne, ha a mérsékeltbb elemek mindjárt eleve elriasztatnának s azért meg kellett nyugtatni az illetőket, hogy „a fenálló törvényeket mindaddig tiszteletben tartva, míg megváltoztatásukhoz hozza nem járul a törvényhozás minden faktora, békés úton alkotmányos fegyverekkel oda törekszünk, hogy az 1867-ben létrejött közjogi alap megváltoztassék.”

Es nehogy valahogyan a conservatív hajlamuak visszahökkenjenek, ismételve hagyatni kellett, hogy „kellő józansággal igyekszik felvilágosítani a tulzókat, modoruk eszélytelensége s a viszonyokat számba nem vevő túlköveteléseik felől” — sőt, nagyobb bizonyosság okáért, ismételni kellett, hogy „elutasítunk magunktól minden rend- és törvényellenes felforgatási és communisticus törekvéseket” — de tulfelől a liberalis elemeket is meg kelle nyugtatni s azért ki nem maradhatott a programból a tétel: „szolgálni fogjuk a szabadságot — —” „és szolgálni fogjuk az egyenlőséget.” Ausztria is — mely pedig a vezér-

A KELET TÁRCZAJA.

ÉRINTKEZÉS

A

NEM EMBEREKKEL.

Satyrico — humoristicus írka-írka.

Irta:

GABÁNYI.

II. §.

Érintkezés a jó barátokkal.

(Folytatás.)

Az éjjeli barátok.

Annyiban hasonlítanak a házi barátokhoz, hogy mint azok, sőtétben működnek, az az, hogy éjjel működnek, ha nem is sötétben, mert bizony néha nagyon is kivilágított termekben találunk velük, s majdnem mindig bevilágítva.

Ejjeli barátja van mindenkinek számtalan. Ezek azok a nyájas, vidám, ünfeláldozó, szeretetreméltó ezimborák, kik éjjel a boros asztalnál életüket, vérüket is készek ontani érett, másnap aztán azt sem tudják ki vagy.

Megismerkedni csak éjjel lehet velük, mulató társaságban, zenezsónál, poharak csengése közt. Első dolguk, hogy a baráti titkaikat, örök barátságot esküsznek — másnap aztán, ha találkoztok,

tétel „idegen ország” kifejezése alatt lappang — szintén megkapja a maga czukros manduláját, mert a program nem akar „megszűnni Ausztriával barátságos kereskedelmi viszonyban lenni”, sőt még csak gyanuja is távol maradjon az erőszaknak — mert a „forradalomnak ellenségei vagyunk” — hanem azért a Habsburg dynastia alatt kívánja az „önálló, független” Magyarországot megtartani, „mely minden idegen ország beavatkozása nélkül intézi minden ügyeit.”

De különös, bár így találhat a programban mind a Deák-, mind a Kossuth-párti, mind a conservatív, mind a liberalis, mind a mérsékelt, mind a tulzó ellenzéki és legfőképen valamennyi Tiszagyűlölő egy-egy passust szája izére valót: egy vádat és panaszt hiában keresünk s pedig ez volna a legplausibilisebb, evel lehetne a lehangosabb visszhangot keltene az általános elégtelenség közepe.

Az egész programban egy szó sincs a terhes adókról, a pénzügyi calamításokról.

Hogyan, az ellenzék kedvenc vesző-paripijára ennek az „Ellenzék”-nek nincsen szüksége?

Azt hisszük, hogy bizony szüksége csak volna — hiszen magunk, mamelukok sem tagadjuk, az ország terhes pénzügyi helyzetét, az adók nyomasztó voltát s elodázhatatlan szükségét annak, hogy a közgazdaság emelése utján adó-alapunk fokozandó — de, hát, ha az adók nagysága ellen kikel vala, hogyan ígérhette volna meg, hogy a „törvényhozás minden faktora” beleegyezésével kiküldi az önálló magyar vámterületet?

A külön vámterület, igaz, egyenes több kiadást keveset okozna — csak éppen heves kitörésre juttatná a kereskedelmi és ipari harcot a Római Ausztria és a fejletlen Magyarország közt, s hogy a küzdelemben ki bírja és így ki marná: feleljen meg rá az ellenzék minden higadt tagja. De már a külön hadsereg és a külön külképviselet nyilván akkora pénzáldozatokba kerülne, hogy még is eszélyesebbnek tarták a program-csinálók az adó elleni agitatót egészen mellőzni — nem is említve, hogy a val adók maradtak: miként képzelnek maguknak komoly háboru esetén a megosztott hadvezényletet? Nem olvastak azok az urak historiat s nem ismernek eseteket, a melyekben a hadsereg egy mással versengő elemei okozták a vereséget? Nem ismerik a mohácsi, a königráti csaták történetét? Ez adósok annak magya-

csodálkozó areczkaq billentik meg kalapjukat, szives üdvözléssel hidegen fogadva, meglepetve kérdik szomszédjuktól „Ki volt ez?”

Vannak azonban olyanok is — s ezek az igazi éjjeli barátok — kik nappal is megismernek, különösen, ha társadalmi állásodnál fogva a nyilvánosság embere vagy, s van neved és rangod. Ha aztán valamely nyilvános társaságban megjelenysz, uram Isten, hogy körülzsongnak! hogy bókólnak neked! mily boldogok, ha baráti kez szoríthatnak veled! egész légiója vesz körül a jó barátoknak, kiket egyetlen cél vezet — téged ismerni, veled közelebbi viszonyban állani, barátaiddá lehetni! s ha egy pohár bort írtettek veled, azt hiszik, már közelebb állanak szívedhez, mint apád vagy anyád, s hogy joguk van tőled a legnagyobb áldozatot követelni, mert hisz ők barátaid! Ha nekik kell valami — tenyerük nyitva, markuk kitarva, kész mindent elfogadni, de kérj te tőlük valamit, azonnal becsukódik a nyílt kéz, s ha nem éppen körülled találkozol is, de függével bizonyosan.

Az éjjeli barátok, ha bosszantók is, de legalább nem veszélyesek, azért a velük való érintkezést illetőleg, legjobb szemelődött tartani, hogy: nem kell tőlük kérni semmit; nem kell nekik hinni egy szót sem; nem kell velük törődni sohasem.

A hasznosok azok, kiket csak bizonyos érdek köt hozzád, s kik

rázatával is, hogy a monarchia kettős diplomatiai képviselete esetén mit fognának tenni, ha a bécsi diplomaták jobbra s a pestiek balra indulnának? Talán meghívnák döntő ítéletre Görceakoffot?...

Es még egy pont, a melyet, elég különös, hiában keresünk ebben a program-féleben! Mintha a Balkán-félsziget feneke kilyukadt volna s az egész Bosznia beesett volna rajta a tengerbe.

Hogyan? az „Ellenzék” honmentő politikusainak ne volna tudomása arról, hogy volt egyszer egy ellenzék: szélbal, egyesült és nem egyesült oppositio, pártokivüliek s független szabadelvűek összefogva, a mely hangos trombitálással hirdette Andrássy és Tisza hazaárulását, mert bevitték bennünket Boszniába! Ugy látszik csakugyan nincs, mert programjukból egészen kifeleddék Boszniát, mindenestől. Vagy talán megsérültek s beláttak, hogy még sem épen olyan nagy boldonság vala az a politika, a mely ellen, mint a következményekből látjuk, Oroszország a képzelgő Gladstonnenal szeretne kezét fogni; a melynek egyik sakkhuzása a lengyel nemzetnek mai szerepeltetése, Haymerle friedrichsruhei útazása s Románia osztrák-magyar-német biztosítás alá helyezése!

Önök egy tollvonással meg akarják változtatni az egész monarchia közjogi szervezetét: külön hadseregeket, külképviseleteket és vámkerületeket akarnak teremteni, de kifelejtik calculusukból az egész keleti kérdést. Ej, ej, a nagy politikusoknak jó memoriájuknak is kellene lenni!

Vagy talán most már elfogadják a monarchia külpolitikájának helyes voltát? De akkor kellene annyi igazságérzettel birniok, hogy be is vallják e fordulatot s consequentiát is rájuk.

Messzire vezetne ismételt nyilatkozatunk, hogy mennyiben nevezhető a leg-hatalmasabb állam is olyan önállóan és függetlennek, hogy „minden idegen ország beavatkozása nélkül intézi minden ügyeit.” Soká tartana, a mig magyarazát nyernék annak, hogy miként képezlik maguknak a program-csinálók a törvényhozás „minden” faktorának beleegyezését a közjogi alap fölforgatásába, és pedig „békés úton, alkotmányos fegyverekkel”? Sok szóba kerülne annak igazolása, hogy az erdélyrészi nemzetiségi viszonyok között mennyiben eszélyes a tüzzel való játék? Mindezt, hát, hagyjuk későbbre.

Most csak arra kívántunk rámutatni, hogy a sok mindenféle szintű fancsi-

csak azért és addig barátaid, mig szükségük van rád.

A legmézédesebb barátság után, egy negyed óra alatt, képesek legdühösebb ellenségeiddé lenni.

A jó barátok ezen fajtája a legszamosabb és legközönségesebb. Ok a kéz, te vagy a citrom, melyet — miután levét kifacsarták — sarkba löknek.

Többnyire ügyes és eszes emberek, s ép ez okból veszedelmeseek. Összintességük: Kameleonai; szeretetük: politika; baráti üléslésük: coup d'état.

Vannak, kik téged éveig vakságban tudnak tartani, s ez rád nézve annál rosszabb, mert te bizol bennük, nem hiszed s a legkézelőfoghatóbb tényeknek sem, melyek ellenük bizonyítanak; egész lényedet kezükbe szolgáltatód, hogy titokban jót kaczagjanak ostobaságod felett.

Vannak, kik hamar levetik álcájukat, s mihelyt azon czélhoz jutottak, melynek eléréseért a te barátságodra volt szükségük, valódi areczkával szembe kacagnak.

Ismeretséget kötsz egy uri emberrel, valami társaságban, vagy egy másik barátodnál, színházban a szomszéd páholyban lévő urral, stb. te azt hiszed, hogy e találkozás egészen a véletlen szüleménye, bemutatják neked, s ő azon megjegyzést teszi, hogy hírből már régen ismer és tisztel, felelte örvend, hogy ime végre van szerencséje veled közelebből is megismerkedhetni. Hamar megértitek egymást. Te örömmel tapasztalod, hogy

kából összetoldott köpönyeg jó lehet ilyen szép őszi napokra, de, bizony, mihelyt télre fordul az idő s zimánkós fürgeteg sütvit végig határainkon, aligha kiállja a próbát, mert ha összesebb akarnók vonni, utána szakad a fércznek s még nagyobbra tágulnak a lyukak, melyek rajta már most is tátognak.

Már mi csak jobb szeretjük a mi egy végből szabott szűrünket, ha nem is olyan tarka és mutatós, mint ez a toldott-foldott gallér.

A keleti kérdéshez.

A montenegrói fejedelem csapatokat indított Dulcigno felé, még pedig Riza pasa azon értesítése következtében, hogy a város legközelebb át fog adatni. Hogy az átadás csakugyan megtörténik-e, az még nagyon kérdéses. — A „Times”-nak raguzai jelentése szerint Riza pasa határozott utasítást kapott, hogy a montenegróinak Dulcigno megszállásánál ne álljon ellent; azonban saját belátására bizatott a fölött határozni, vajjon szükségesnek ismeri-e, hogy fegyveres erővel akadályozza meg az albánok intervencióját. Ez kissé veszedelmes színen tűnteti fel a helyzetet s ismét kétséget támaszt a porta őszinte elhatározása iránt, hogy Dulcignót mindenesetre átadja, és mindenesetre emeli a flotta-demonstráció chancesait. A francia hajók közül, mint egy távirat jelenti, eddig csak a „Hirondelle” jelző gőzös érkezett Raguzába, a két pancélos hajót tegnapi várta. Mihelyt a hajók együtt lesznek, írják Párisból, a parancsnokok rögtön haditanácsot tartanak s azonnal megkezdődnek a hajók mozdulatai — akár adják át Dulcignót, akár nem. A francia flotta parancsnoka utasítást kapott, hogy csak addig járjon el közösen a többi parancsnokkal, mig tényleges erőszakra kerül a sor. Ha ez megtörténik, a francia parancsnok köteleessége azonnal jelentést tenni Párisba. A ministerium fog azután tanácsot tartani, s közlendő elhatározást hozni. Franciaország haderejét ily kényes ügybe beleszólítaná.

Az ipartörvény revisiója.

A kereskedelmi kamarák egyetemes szept. 14-iki ülésében csak a 4-ik pont feletti vita nyert befejezést. Lapunk szűk tere miatt nem engedjük, hogy a tárgyalás folyamáról részletes tudósítást adjunk, alább közöljük h. Kemény Gábor minister zárbeszédét, mely rövid, velős kivonata az ülésen elmondottaknak.

Br. Kemény min. Több szónok följegyezve nem levén, a vitaközlést e pont fölött bezárom. Legnagyobb figyelemmel hallgattam végig a nyilatkozatokat, melyek e fontos kérdésre nézve tettek. Sajnálom, hogy tegnapi

új ismerősöd felette nyájas, udvarias és szelleműs ember, kivel minden nemesebb dologról órák hosszát el lehet csevegni, mintha valami eleven Conversations Lexicon volna. Nehány nap alatt a legbensőbb barátság van kettőtök között, s te boldog vagy a hitben, hogy feltalálád azon rokon szellemet, kivel megoszthatod örömid s bánatod, ki előtt őszintén föltárhatsz szívedet, mert ő bir azon talizmánal, melynek segedelmével kebled legtitkosabb zugába tekinthet; mert ő megért, veled érez, veled sir, veled kaczag, s hí árnyékként követ sirod. Találkoztok gyakran, nagyon gyakran; ő fölkeres téged, te őt; nem tudtok egymás nélkül lenni egy napig sem. Ha beteg vagy, barátod ott ül ágyad fejénél s ezt vagy azt a remek művet olvassa fel neked; Heine vagy Petőfi költeményeit; Hugo Victor valamelyik regényét. Schakespeare színművét. Ha nős vagy, feleségednek, ha más csókkal nem akarja megbántani megveszi Dóczi „Csókját” diszkötésben. Egyszerre csak hideg szellő kezd lengezeni. Már ritkábban találkoztok; barátod nagyon ingerlékeny veled szembe — a mit eddig nem tapasztaltál. Bizonyos körökben és társaságokban, melyekben te általad jutott, őt nagyon szívesen látják s téged kevésbé. Mintha valaki hamis és rosszakaratu híreket közölve felőlled. Végre egy este találkozol barátoddal ki ingerlőséget színlelve jó valahonnan. A legostobább tárgy felett vitázni kezd veled, néhány perc, — összekocczantok — és jó barátod egy hit-

Hirdetési díjak.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelich Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasestein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapestben: Haasestein, és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitár 5. sz.

Nyilttéri czikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

rövid időre eltávoni voltam kénytelen, ma azonban annál nagyobb figyelemmel kísértem a tanácskozást. Ha egyszer-másszor meg is történt, hogy nem szorosan a tárgyra vonatkozó nyilatkozatok tettek, még sem kívántam a tanácskozásnak legkevésbé sem gátot vetni, mint sokkal veszélyesebbnek tartom bármely korlátozást a nézetek nyilvánításának, mint azt, ha valamivel hosszabba is nyílik az eszmecsere. Igen sok, igen érdekes nyilatkozatok hallottunk. Egyfelől állanak azok, kik a szabadtársulási és az öntevékeny eszméjét saját érdekeik helyes felfogásából továbbra is fenntartandónak vélik s azt kívánják, hogy az iparosok — a kereskedőket is ide értve — társulatokká alakulván, a maguk czéljaira önállóan közreműködjenek; másfelől állanak azok, kik a kényszer-társulást kimondatni akarják, de itt már nagyon sokféle ágazó nézetekkel találkozunk. Némelyek ugyanis ezen kényszer-társulást csak a kézműiparosokra, mások a kézműiparosokra s kereskedőkre, ismét mások pedig ezeknek mind a három nemére akarják kiterjeszteni. — Vannak, kik csak külön ipartársulatokat akarnak támogatni az ipar különböző neveivel s illetőleg a kereskedéssel foglalkozókat, s vannak, kik ugyanazon egy általános ipartársulatba akarják egyesíteni az összes iparosokat, a társulatban pedig külön szakosztályokat akarnak létesíteni. Különbözők a hatáskörök is, melyekkel a t. szónokok az ipartársulatokat felruházni kívánják, a menyiben némelyek azokat teljes iparhatósági joggal kívánják ellátni, mig mások o hatáskört csak fogyelemi ügyekre s művelődési czélokra kívánják szorítani, sőt a kényszeripartársulánál — ha nem tévedek — némelyek felfogása szerint, egészen a fogyasztási szövetezetekig és előlegező-egyesületekig kellene menni. Ezek mind igen különböző felfogások, igen érdekes nyilatkozatok.

Tettek itt még nyilatkozatok a mellett, hogy bizonyos iparbizottságok állitassanak fel. Mindezen eszmék számba veendők. Higgyék el ide és nem keresek egyebet, mint a legjobbat. (Éljenzés.) De láthatják uraim, hogy mily nehéz ezen viszonyok közt, melyekben netalán keresni kell a kisipar és nagyipar, a kereskedés és ipar közti határvonal megállapítását, oly valami határozott szövegezést hozni javaslatba, mely minden tétovázó bizonytalanság és határozatlanság kizárásával a cél elérését biztosítsa. Ugy hiszem, hogy egészen értem Eisenstädter t. tagtárs urnak azon óhaját, hogy az országgyűlés elé terjesztendő javaslataim még külön is vitatkozás alá bocsáttassanak és még egyszer keresztülmenjenek a bírálaton. Erre vonatkozott előbbi ízeletem, midőn azt mondtam, hogy korántsem akariam előterjesztéseimet elsietve, meg nem gondolva és nem a kellő retortákon áthozatva megtenni. (Helyeslés.) És e tekintetben

vány piszkos ronggyal törli kis szívedből nevét örökre! Barátod nincs többé, de van egy hatalmas ellenséged, ki ismeri hiszékeny szíved minden dobbanását, ki ellened használja fegyverül azon őszinteséget, melylyel őt megajándékoztad.

(Folyt. köv.)

Szabina hazugsága.

Regény.

Irta:

Cantacuzene-Altieri O. herezegő.

Harmadik rész.

VI.

(Folytatás.)

— Hogy történt az? — kérdezte

Jakab, kissé szórakozottan, mert a földműves nagyon bőbeszédű volt s őt kifárasztotta már, mindig ugyanazon siralmas dolgokat hallgatni.

A régi történet oly gyakori ismétlődése volt ez egy, a végromlás által végtelenségig tűzött, a gyűlölet által elvakított emberről, ki okkal-e vagy ok nélkül megsejtve érezte magát becsültében, s féltékenységi rohamában — gyermekei anyját tiszteletben akarván tartatni — felgyújtotta kunyhóját, miután minden kimenetelt: ajtót, ablakot gondosan bezárt rajta. Két ellenséges katonatiszt volt nála beszállásolva: a büntett példás büntetést kívánt. A kimondott ítélet szerint, vétke hiányában, hat társa fog helyette

több kedvetlen, a másik félnek is igen kedves lesz és mindeniket higgadtságra, türelemre kell felszólítanom. Az első rendbelieket nem szükség magyaráznom, hogy miért; a másik felet pedig kérem, kimélje tenyerét a tapstól, mert ha azt mondom, a mit ők, bizony nem azért, a miért ők!

Jelenleg Magyarország tejjel-mézszel folyó földön majdnem annyi, az egyetemet félig vagy egészen végzett állomás nélküli tanárjelölt és okleveles vagy anélküli tanár, mint a tavaly esztendőben a mennyi mezei egér hemzsegett a szántóföldeken, — s mégis eme bőséges állapotok dacára a mai nap a csiksomlyói főgymnasiumban egy tanszéket, egy, csak 7, mondjad: hét gymn. osztályt végzett ifjú tölt be. Ismerve a mai viszonyokat, lehetetlennek tűnik fel egyelőre, de fájdalom! szomorú való! Ugyanis az említett gymnasiumnál van két tanári állomás, melyeket az ott székelő ferenczrendiek töltenek be, kiknek a mult hónapban tartott „capitulum”-a tévé a tanügyi viszonyokkal oly frappáns ellentétet képező s korunk kulturális előrehaladottságát ignoráló ama tényt, hogy egyik tanárra a csak hét osztályt végzett Fr. P. Patricius promoveálta. Uglátszik, nem tekintett arra ama rendtartomány főnöke, hogy mik szükségességek egy amolyan tanszék betöltésére: először a szak-, és másodszor a legszélesebb értelemben vett társadalmi élet viszonyaira vonatkozó ismeretek megszerzése; s hogy valaki részben a közélet terén, részben pedig az egyetemen mikép fáradozott amaz ismeretek megszerzésében, annak megítélésére a tudományegyetemek tanárai illetékesek. Ámde Fr. P. Patricius nemhogy tanárképző intézetben vem volt, de sőt ama intézet tanárgyái sem abszolválta, hol ez idő szerint tanárkodik. Minő paradox! és mégis úgy van. A hetedik osztály végzetével a Kolozsvárt felállított theologiai tanfolyamot se véghezvitte, mert már előbb be lévén katonának sorozva, időközben tényleges szolgálatra behívatott, s körülbelül harmadfél évig szolgálva, az előtt néhány héttel a szerzetesi öltönyt újra felöltötte. Láthatja a t. olvasó, hogy nevezett eddigelé tanítói minőségben sem szerepelt. Már pedig az igen merész következtetés, hogy a ki jó volt baka-káplárnak, az jó legyen tanárnak is. A tanárnak családban megkezdett nevelést folytatnia kell az iskolában s ha áll az, hogy a jó érzés csak jó érzés hatására ébred és fejlődik — mit nem tagadok P.-tól: így bizonyos, hogy a tudomány csak tudomány szikrájánál gyúl és fénylik s ez nála legyen szabad kétségbe vonom. Hisz tudnék megnevezni okleveles tanárokat is, — már t. i. annak nevezett egyéneket, kik a tanítványok által helyesen mondottakat rosszul javították ki pl. a bécsi béke korára s történetére vonatkozókat; nemrég történt ez, csak néhány hóval ezelőtt, hospitatio alatt.

A főhatósága alatti tanszékek illetén betöltése tudomásával van-e az erdélyi püspököknek? elémzheti-e utalványozhatja-e az erdélyi róm. kath. status igazgató tanácsa az ilyen tanári fizetést? Megengedheti-e a multsgu vallás- és okoktatási m. kir. miniszter? Ha a szabályrendelekek és törvényekkel ily homlokegyenest ellenkező intézkedések hona lehet az „erdélyi rész”, akkor a törvények kötelező ereje csak pusztá phraziis, akkor közéletantól végzett ifjaink a tanári állomás elnyerhetésére, ne tegyék „sine qua non”-jává az oklevél megszerzését. Különbön reméljük, hogy a fennevezett igazgatótanács ez esetet nem fogja behunytt szemmel nézni s fenn méltányolt új tanárt állomásától elmozdítva, meg fogja rendelni a ferenczrendiek erdélyi tartományja (a S. Stephano rege) főnökének, hogy a jövő 3-4 év alatt a rendelkezésük alatti tanszékek olyan egyének által lesznek betölthetők, kik a jelenkori kulturális követelményeknek minden tekintetben megfelelnek, szóval, csak okleveles tanárok.

Ama tartományi főnök pedig ezuttal emlékezzék meg arról, hogy minden intézmény csak annyiban szükséges és dicséretreméltó, mennyiben az emberben levő minden erőkkifejtését elősegítik, vagy legalább nem akadályozzák, azért, a miért a műveltség előhaladását támogatják!...

„Qui n'a pas l'esprit de son age, de son age a tous des malheurs”, a kinek nincs meg a korához illő esze, meg van a korával járó minden baja.

Egyének úgy, mint testületeknek, számba kell venni koruk esztét, szemmel tartani az idő jeleit, hogy a lehetőségig menekedjék azoktól a bajoktól, melyek különben érnék — mondja Brassai.

Igyekezzék a tartom. főnök, hogy ne csak 6 osztályt végezzenek növendékei — ha vannak — hanem nyújtsan alkalmat arra is, hogy az egyes házfőnökök — tisztelt a kivételeknek — részéről európaias bánásmódban részesülve, legyen kedvük szerzeteseknek maradni, kikből aztán tanárokat is képeztehet. Ezt pedig kevés költséggel teheti, mert Kolozsvárt 7-8 ezer frt évi jövedelemmel bíró kolostoruk van s onnan látogathatnak az ottani tud. egyetemet. Csak ekként érhetik el azt, hogy a gyermek jövőjéért aggodó szülők e czikk tárgyát tevő intézkedésekért nyilvánosan is meg neim rójak.

V i g y á z ó.

Az erdélyi gazdasági egyesület kiállítása.

(Kiállítás Kolozsvárt, 1880 oct. 28-tól nov. 3-ig.)

Részletes tervezet.

I. osztály: Gyümölcs.

(Az évszakhöz képest leghelyesebben megnevezett csoportozatokban.)

1. Alma.

a) Csoportozatok az erdélyi gazdasági egyesület által tenyésztésre ajánlott fajokból.

Jutalmak: 1 drb. egyleti ezüst érem; 2 drb. egyleti bronzérem.

b) Csoportozatok az erdélyrészi (honi) almafajokból.

Jutalmak: 1 drb. egyleti ezüst érem, 2 drb. egyleti bronzérem.

c) Csoportozatok vegyesen összeállított almafajokból.

Jutalmak: 2 drb. egyleti bronzérem.

2. Körte.

a) Csoportozatok az erdélyi gazdasági egyesület által tenyésztésre ajánlott fajokból.

Jutalmak: 1 drb. egyleti ezüst érem, 2 drb. egyleti bronzérem.

b) Csoportozatok vegyesen összeállított körtefajokból.

Jutalmak: 2 drb. egyleti bronzérem.

3. Szőlő.

a) Asztali szőlő csoportozatok.

Jutalmak: 3 drb. arany, 2 drb. arany és 1 drb. arany.

b) Borszőlő csoportozatok.

Jutalmak: 2 drb. egyleti bronzérem.

c) Erdélyrészi (honi) asztali és borszőlőfaj csoportozatok.

Jutalmak: 1 drb. egyleti ezüst érem, 2 drb. bronzérem.

4. Vegyes gyümölcs.

Dió, mogoró, gesztenye stb. csoportozatok érdem és stílusok szerint dícsérő oklevelekkel fognak jutalmaztatni.

II. osztály: Vetemény és főzelék.

1. Vetemény u. m. petrezselyem, hagyma, pasztor, zeller, paprika stb.

2. Főzelék u. m. burgonya, enni való kerek (tarló) répa, murek, kel, karaláb, káposzta stb.

mindezek csoportozatban, vagy egyenként kiállítva.

Jutalmak: csoportos kiállításokra 3 drb. arany és 1 drb. arany., 3 drb. 2 drb. és kettős ezüst forint., továbbá hat drb. ezüst forint külön-külön egyes kiváló termények jutalmazására.

III. osztály: Szobakertészet.

1. Szobában tenyésző virágok.

2. Szobában tenyésző dísznövények.

3. Virágcsokrok. (Bukétók)

Jutalmak a legszebb csoportozatokra és virág csokrokra — kereskedelmi kérészt által kiállítás: 3 drb. arany és 1 drb. arany., — magánegység által kiállítva dícsérő oklevelek.

(Vége köv.)

A „KELET” magántávirata.

Feladott Budapestén szept. 16. d. u. 12 ó. 40 p. Megérkezett Kolozsvárra szept. 16. d. u. 1 ó. 5 p.

A fővárosi közgyűlés 77 szóval 76 ellenében a német színház ügyét elvetette. Nagy közönség hallgatta a tanácskozást, a szavazás eredménye általános lelkesedést keltett.

A reformatus konvent 23 szóval egy ellenében zsinat megtartását 1881. október 31-ikére tűzte ki. Tizenegyen nem szavaztak. A zsinat Debreczenben fog megtartatni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. sept. 15

Helyi hírek.

— **Kéler Ilona** kisasszonynak hétón f. hó 20-án jutalomjátéka lesz; népszínművet választott előadásra. Ugy látszik a kisasszony egészen e tételre lépett. Szilgietti Czigánya kerül szíre; — Rózi szerepében sok szép részlet van, melyben a kisasszony tehetségét kimutathatja, csak attól tartunk, hogy mint mindig tulajdonul idealizál, a lüszög rovására, s ez által megfosztja játékát minden mélyebb alaptól, nem lehetvén alakítása — igaz. E megjegyzéssel nem kívánunk az előadás elé vágni, s magunk fogunk örövendni, ha a kisasszonynak eddigi népszínműi szerepléseiből levont feltevéseink hétfői játékával megegyezőlvé lesznek. — Tele házat reménylünk.

— **Nyári színház.** Tegnap színre került „Utazás Közép-Afrikába vagy a fekete Venus”. Utazás 5 szakaszban. Irta Belot A. — Rostok Henrik akadémiai festőnek borszóló műtermében készült díszletek megtekintésére zsufolást meglett a ház. Maga a darab érték nélküli. A Közép-Afrikában eltűnt, s megholtak hitt Gue- ran báró felkeresésére indul a báróné, nővérével és három udvarlójával, s egy komornyikkal. E kalandos vállalat természetesen sikerült, Gue- ran bárót Walinda királyné a fekete Venus, mint foglyát el nem csábitatván, halálra, napon való megégésre ítéli; azonban ép jókor érkezik a

szabadítás s Gue- ran báró visszatérhet megmen- tőivel Franciaországba. — A mig mindez szé- pen megtörténhetik, bejárjuk a Nilus partját, Char- tonba pihentünk; elértünk a Niam Niamköz, majd a Mubotok közé. Utóbbiak eredeti vadáncaikat a közönség ismételtette. — Rostok díszletei meg- érdemlik a megtekintést; csupán azt kell sajnál- nunk, hogy megvilágításuk igen esetlenül törté- nik, az a folytonos veres bengáliai fény a leg- szebb részleteknek csökkentti értékét. Rostok több ízben kihívásban részesült. A mi az elő- adást illeti, a legtöbb szereplő mondókáját nem tudta. Kassai jó kedélyvel játszott, s rüktön- zött annyit, mennyi neki tetszett, s néha szelle- mesen derültséget idéző elő. Gyenes, Szombat- helyi jól játsztak. Kéler Ilona k. a. és Farkas Irma asszony megbírták a hosszú utat. — Ma a darab ismételtetni fog.

— **Aalberg Ida** finnországi művésznő- nek, a helsingfors-i finn nemzeti színház elsőran- gu drámai tagjának a „téli színházban” holnapra hirdetett fellépé, későbbre halasztott. A „Falu rosszabán”, mint többször írtuk, Boris- kát fogja ábrázolni. Nagy az érdeklődés a kis- asszony iránt városunkban, s így bizonyos, hogy a téli színház zsufolási tele lesz. — Holnap a nyári színházban: Proletárok, szombaton pedig az „Áfrikai utazás” fog adatni.

— **A Zene-Conservatorium** tegnap délután tartott közgyűlésén az új alapszabály alapján a tisztviselői kar megválasztatott követ- kezőleg: Fin ály Hen rik elnök, Bogdán Ist- ván alelnök, Stöger Béla igazgató, Dobokay Kálmán titkár, Gelch János pénztárnok, Nagy Gábor gondnok. Továbbá 15 választmányi tag: dr. Groisz Gusztáv, dr. Martin Lajos egyetemi tanár, id. K. Biasini Domokos, Dietrich Ama- de, Magyarósy Gyula, Himmelstein József, Köb- lős Gábor, Hegyesi V., dr. Jánosy B., Salamon A., Keresztély L., Trandafir M., Dobokay L.

— **Az egyetemi** vegyati inézet föld- munkálati annyira előre haladtak, hogy ma reggel már az alapkö letétele is megtörtént. Ün- nepélyesség, nagyobb zaj nélkül, a ngys. Rector jelenlétében, szerényen, a mint a kolozsvári egyo- temhez illik.

— **Nyilatkozat.** A „Magyar Polgár” szerkesztője a nevezett lap tegnapi számában a „Kelet”-ot, melynek egyedüli képviselője cse- lekl-mag vagyok, „hazugság”-gal vádolja. Megbizottaim oda nyilatkozván, hogy dr. Nagy János ural, a mig ő magának a Hoitsy Pál által f. évi márezius havában rajta elkövetett becsületsértést elédgettelt nem szerez, nem érint- kezhettek, — kénytelen vagyok dr. Nagy Já- nos urat ez uton felszólítani, hogy a fennebbi ügyben magát rehabilitáltván, adjon alkalmat arra, hogy becsületbeli ügyekben őt kérdőre le- hessen vonni. Békésy Károly.

— **Gyászrovat.** Dr. Túske Ferencz es. és kir. ezredorvos és Németh Márton, mely fájdalommal tudatják, hogy a szeretett nő, illetőleg testvér és rokon Túske Ferencznő született Ny é k i N é m e t h A n n a a folyó hó 14-én reg- geli fél 5 órakor, életének 65-ik, boldog házasa- guk 30-ik évében, hosszas szenvedés után ál- talános vízkórban megszűnt élni. — Korbulj Terézia, már özvegy Gámenty Gerőné, a ma- ga és gyermekei: János, Margit, Gerő, Irma és Zoltán; ugyszintén az üdvözlőnek anyósa: öz- v. Korbulj Jánosné szűl. Nyegruz Mária; ugy kö- zeli és távoli rokonok nevében, melyen megszo- morodott szívvel jelenti, hogy forrón szeretett jó férje, gondos édes atya, szerető vő, igaz ro- kon, jó barát Gá m e n t y G e r ő, kereskedő életének 47-ik, boldog házassága 16-ik évében, f. hó 14-én d. u. fél 3-kor, hosszas és kine- szenvedés után, megszűnt élni. Béke lengjen po- raik felett.

— **123-ik közlemény.** A „mária vale- ria” árvaház számára történt adakozásokról. — Végh Bertalanné 2. frtot, és 2 évi „Fővárosi la- pot.” Gegenbauerné 1. ugorkás debekét. ifj. Groisz Gusztávné 1. kosár almát. Csiki Imréné. 1. kosáralmát 1. kosár szilvát. Czukor darabkák gyjtő- getéséből 7 kiló czukrot. Fogadják a nemes szívű adakozók hálás köszönetünket az árvák nevében Kolozsvárt Sept. 16-ik 1880. Br. Bor- nemisza Ignáczné elnök. Koosi Károlyné titkár.

— **Lapunk** mai számához van mellékelve Buandt Richárd gyógyszerész sveizi labdacsaí- ról szóló hirdetése.

— **Időjárás.** Kolozsvárt sept. 16-án reggel 7 óra 35. p. hőmérsék 12.4. R. légnyomás 727. Déli 11 ó. 50 p. hőmérsék 17.4. R. légnyomás 726.3.

Hazai hírek.

— **Balogh György**né asszonyt — mint nekünk Zilahról írnak — a vörös kereszt-egye- sület javára rendezett műkedvelői elődason a közönség rokonszenvesen fogadta. A „Faluros- za” és a „Polonoz” egy-egy felvonása került színre. Balogné asszony résztvett virágban, tet- szénynyilatkozatokban és versszórási tünemény- ben. Ezenkívül az előadás végén a közönség nevé- ben a jeles népszínművészesnek átnyújtott dr. Harmath Béla városi főorvos által egy emlé- könyv másfél száz aialrással s több költemény- nyel. A vörös kereszt-egyesület pedig Balogné asszony szíves föllépétt egy szép koszorúval kö- szöntö meg.

— **Aalberg Ida** k. a. tegnap újra fel- lépett a fővárosi népszínházban Boriska szerepé-

ben. A színház zsufolásig megtelt s a közönség nyílt jelenetekben is zajos óvációkban része- síté a vendégművésznőt drámai erőben, érzésben s a naturalisztikus vonásokban gazdag, kitűnő játékaért. Az első felvonás után gyönyörű bok- rétát nyújtottak fel a zenekarból s egy nagy babérkoszorút, melynek egyes leveleire a darab- ban játszó színészek nevei voltak felírva. E ko- szoru nemzeti színt szalagját emelte ajkaihoz és szívéhez a művésznő, ki mellett különösen Bla- hánét tüntette ki a közönség, neki is egy ba- bérkoszorút nyújtván, tegnap is kitűnő kedves játékaért.

— **Botrány.** A debreczeni „Ébresz- tőnek” az esküdtszék által elítélt szerkesztője olyan szerepre vállalkozott, a milyen még ed- dig páratlanul áll a magyar hirlapirodalomban. Az esküdtszéket, mely kimondta föltöte a vét- kest, tegnapi lapjában tág lelkiismeretlenség ne- vezi, mely könnyelműen mondta ki az igazság ellen kárhoztató ítéletét s közli valami váci cikket, mely az esküdtszéki tagokat „a tizen- egy debreczeni butának,” „hájképű eziviseknek,” „csöcseléknek,” „nyomorultaknak” stb. nevezi. — Helyesen jegyzi meg e kifakadásokra a „Debr. E.”: Az esküdtszék ítéletét, melyben polgártársak ítének polgártársuk föltt, bárm- kép esett is az ki, idáig szentnek tartotta min- den tisztességes ember pártkülönbség nélkül a sajtószabadság biztosítékát látván ez intézmény- ben. Hogy ily aljas módon lehessen azok ellen fordulni, kiket az ítélet hozatala előtt, mint de- rék, értelmes polgárokat dícsőített, s kiknek íté- letében, mint mondák, megnyugszik, ezt elhinni alig bírtuk, midőn tegnap olvastuk. Hát ilyen az a sajtószabadság, mely némely embernek min- dig a szájában van? Szabadság, mint a „hara- miáé a Bakonyban mindenkit megtámadni s ha valaki kárhoztató ítéletet mer kimondani e föltt, azt fenyegetéssel és piszkolódással elriasztani, hogy ki ne merje mondani meggyőződését.

— **Végzetes lövés.** Megrendítő szeren- esetlenségről innak Gölniczbányáról. D. orvos, ki a nyarat rokapaival Gölniczbányán töltötte, a napokban egy kisebb körű társasággal va- dászatra ment a környék sűrű erdőbe. A társa- ság megérkezve az erdőbe, szétszólt, D. or- vos az erdőnek majdnem áthatlan sűrűségű ré- szében foglalt állást. Alig telt el egy fél óra, esőtétést hallott, s az hitte, hogy vad közeledik íeleje, golyóra töltött fegyverét arra irányozta, honnan a zajt hallotta. A vad kibukkanván a stútból rá sűrűtve fegyverét, de helyette az er- dőkerültöt találta a golyó, ki közvetlen a vad mögött lövésre készen állt. Az erdőkerültöt a lö- vés halálosan találta, összerogyott s pár perez- alatt megszűnt élni. Az orvos, ki végzetes lö- vésével öt gyermek kenyérkeresőjének oltotta ki életét; a környéken mint kitűnő vadász ismeret- e, annyira vigasztalhatlan a szomorú baleset miatt, hogy rokonai és ismerősei a legrosszabbtól féltik.

— **Benzolin-éges Kecskeméten.** Szept. 13-ikáról írnak a Füg. Hirl.-nak: Megrendítő látványra hivta egybe ma délben a harangok vész-kongása városunk lakosságát. A piac-téren Hacker Antal gazdagon rakott fűszeres boltja lett a lángok martaléka. Az egész boltot néhány perc alatt e y óriási láng-tömeg töltötte meg, izesztőleg öltögtetvén borzasztó nyelvést az eme- let felé, hol egy pénzintézet is van elhelyezve. Egy szerencsétlen kereskedő-segéd, ki hihetőleg a kezdődő tüzet benne elfojtani iparkodott: lán- gok kapva, kétségbeesve futott a piac-térre hol pár másodperc alatt a légmozgás következtében teljesen lángba borult s lerogyott. Az oda siető nép által földdel, vízzel leöntetett ugyan, de tes- te oly borzasztó égéseket szenvedett, hogy élet- benmaradása csodával lesz határos. Az útlelet a „Fonciére” biztosító társulatnál volt 8000 frtig biztosítva. Épen a társulat ügynöke volt a leégett útlelet tulajdonosa.

— **A fővárosi postán 67,000 forint elveszett.** A budavári főpostabivatallal közle- kedő kocsai elindulása után mintegy 10 perc- ezrel a Károlykaszárnya épületében levő Takács J.-féle kávéház útlevezetője, Kapás József a szomszédos postahivatal előtt menvén el, a ka- pu küszöbétől mintegy két lábnyi távolságban künn a járdán két zacskót talált. Véletlenül a különben élénk forgalmu utcán a pillanatban senki sem járt s Kapás a zacskókat tanuk nél- küll vette magához s vitte be az útlethe meg- vizsgálás végett. Mint teljesen megbízható for- rásból értesül az „Ellenőr”, a két lepecsételt csomagban a zacskóra ragasztott feliratok sze- rint összesen 67 ezer forinttal terhelt pénzesle- vél volt; az egyikben 54 ezer, a másikban 13 ezer forint összeg. Kapás elhatározta, hogy a talált összegeket azonnal a rendőrséghez viszi, de minthogy egész éjjel az útletheben foglalato- kodott, ebből átlótlózkodott s így a vizsgálódás- sal, teendői feletti tüpprengéssel s készülődéssel el- tölt mintegy 40-50 perc. Hat óra tájban Ka- pás magához vette a csomagokat s elindult a rendőrséghez, alig lépett azonban az udvarra, két halálsápadt postaszolgát látott a kapu alatt támolyogni, kik keservesen sóhajtozva minden zeget zugot összekutattak. Kapás megszólította őket, mire ezek fölnéztek, s Kapásnál megpillan- tva a zacskókat, egyikük hozzá lépett s egész kedélyesen fölkiáltott: „Hát maga lelto meg arátom! ? no csak adja ide szaporán, mert

mindjárt lekésik a postáról! Kapásra ez az ar- gumentum annyira hatott, hogy minden további ellenvetés nélkül átadta a talált tárgyakat, a postaszolgák aztán nyilsebességgel eltűntek. Ka- pás azóta mindennap várta, hogy kihallgatás végett meghívást fog kapni a postagazgatóság- hoz, de mindéddig nem kapott, holott a posta- hivatal minden szolgálja ösmeri e különös törté- netét. Ugy látszik, a szolgák a dolgot maguk közt titokban tartják, hogy az illetők felelőssé- gre ne vonassanak, és így a postagazgatóság maig sem tudja, hogy folyó hó 10-én a bud- pesti főpostán 67 ezer forint tényleg elveszett, és csak egy-kávéházi útlevezető becsületeségé- nek köszönhető, hogy az állam ily tetemes vesz- teséget nem szenvedett.

Vegyes hírek.

— **Az orosz tűzértséget,** mint egy pétervári lap írja, teljesen át fogják alakítani. Az eddigi nyolcz ágyus ítegek helyett hat ágyusokat alakítanak, négy íteget egy ezredet, s két ezred egy dandárt fog képezni. A dandárt tábornok, az ezredet ezredes, és az íteget alezredes, vagy pedig kapitány fogja vezé- nyelni.

— **A bécsi operaház híres baryton- énekese,** Beck, veszedelmesen beteg. S orvosai és barátai nem csak attól tartanak, hogy Beck végleg el fogja veszíteni szép, tömör, ér- ez hangját, de félt, hogy emlékezete is vo- szélyben forog. Orvosai azt állítják, hogy szin- padi működésének folytatása testi egzségesen kívüli lelkeknek épségét is megtámadná, még pedig nagy mértékben.

— **Ágynemű a spanyol hercegnő részére.** A madridi pápai nuncius pár nap előtt értesített a spanyol udvart, hogy a pápa Krisztina királyinő újdonszültöttje számára teljes ágyneműt készített, s a szállítmányt szeptem- ber hó közpe táján külön futár fogja Madridba hozni. Ez ágynemű két etőkelő római nő fel- ügyelete alatt készülnék s gyöngyökkel kirakott ládákba fognak csomagoltatni, mely láda IX. Pius pápa tulajdona volt s melynek fedelére XIII. Leo pápa értékes drágakövekkel kirakva nevét vésette.

— **Vak ember a Mont-Blanc tete- jén.** Chamounixból írják, hogy Campbel J. G. angol turista, mind a két szemére teljesen vilá- galan ember, e hó 4-én megmászta a Mont-Blan- cot. A „nagy öszvérek” menedékházában halt meg s onnan kiindulva ért a csucsra. A szük- séges számú vezetőkön kívül egy barátja ki- sérte, nehogy a kalandos megcsalják és ne vo- zessék a csucsra. Campbel már több svájci hegyóriást mászott meg vak léte. Mindenesetre furesa passzió.

HETI VÁSÁR.

— 1880 szept. 16. —

A mai hitvársar elég jól tűtt ki; a for- galom és élnétség ellen nem lehet semmi pa- nasz. Az árak szilárdak, tartósak, és ez jó jel. Van azokban egy körülmény, a mely miatt méltán panaszkodhatnak mezei gazdánk. Ők ugyanis — az igazat megvallva — elég rosszul teszik — elárnsítás végett piacra szá- litott gabonájukat még mindig a régi (20 kupás) nagyvékával mérik ki, a mi az új mérték szerint 28 liter és 29 centilitert tesz és azt a helyi pia- czon liter szerint lévén kénytelenek adni, 28 li- ter és 29 centilitert helyett 30 litert adnak egy véka számba.

Már többeket hallottunk panasolni a miatt, hogy ők otthon becsületesen kimérik gabonájo- kat és itt Kolozsvárt, mikor a vevő újból méri, ők huzzák mindig a rövidet. Tulajdonítsák ma- guknak, ha minden véka gabonával szinte 2 li- terrel többet adnak a vevőnek. Nem kénytele- nek vele. Ott vannak minden községben az új- mértékek, mérik azokkal gabonájukat, az árát is azok szerint szabják ki, akkor bizonyára nem lesz okuk panasza.

A gabona árak, hectoliter szerint, követ- kezők: Tisztába jobb minőségű 7 frt 50, 7 frt 60 kr; gyengébb 6 frt, 6 frt 50 kr. Rozs 5 frt 40-70 kr. Kukuricza 4 frt 80-90 kr. Zab 1 frt. 80 kr. Arpa 3 frt, 3 frt 30 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: BEKESY KÁROLY.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Alőírott kedves kötelességemnek ösmerem, a biztosító közönségnek tudomására hozni, hogy terményem jég ellen a „Magyar-francia biz- tosítótársaság”-társaság gálnál volt biztosítva, és noha a szabályok értelmében ka- romat nem a három napi határidő alatt; hanem távollétem miatt csak egy hó mulva jelenttem be, azért a fent nevezett társaság azt mégis felvetté és rövid idő alatt pontosan ki is fizet- te; azért az ezen társaságnál biztosítást minden- kinek a legjobb meggyőződésém szerint ajánl- hatom. —

D.-szét Márton, 1880. szeptember hó 9-én Székely János s. k. a gazdasági egylet titkára.

*) E rovat alatt megjelenő czikkeikért semmi fele- lősséget nem vállal a zek er

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal)

Ervényes 1880. évi szeptember hó 10-étől.

Nagyvárad—predeali irány.										Kocsárd—marosvásárhely											
Állomások		Gyors-vonat 2. sz.		Személy-vonat 4. sz.		Teher-vonat 42. sz.		Állomások		Gyors-vonat 2. sz.		Személy-vonat 4. sz.		Teher-vonat 42. sz.		Állomások		Vegy. von. 112. sz.		Vegy. v. 116. sz.	
		Minden nap		Minden nap		Minden nap				Minden nap		Minden nap		Minden nap							
		óra	perc	óra	perc	óra	perc			óra	perc	óra	perc	óra	perc			óra	perc	óra	perc
Budapest	Elind.	10	05	6	55	6	05	Karácsonfalva	"	—	—	2	35	1	28	Kocsárd (vend.) Ind.	9	10	4	00	
Czegléd	"	11	33	10	20	9	15	Balászfalva	"	10	08	2	50	2	01	Kecze	9	46	4	36	
Püspök-Ladány	"	1	51	2	22	1	56	Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	2	28	Maros-Ludas	10	18	5	08	
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	3	16	4	30	5	25	Mikeszása	"	—	—	3	23	2	59	Maros-Bogát	10	29	5	19	
Nagy-Várad	Elind.	3	21	5	10	6	30	Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erkez.	10	41	3	41	3	28	Csapó-Radnóth	11	13	6	05	
Várad-Velence	"	—	—	5	19	6	43	Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	48	3	51	3	52	Nyárádtó	12	02	6	54	
Fugyi-Vásárhely	"	—	—	5	30	7	05	Medgyes	"	11	02	4	11	4	37	M.-Vásárhely	12	26	7	18	
Mező-Telegd	"	3	52	5	52	8	00	Eczel	"	—	—	4	30	5	08	Tövis—gyulafehérvár					
Elesd	"	—	—	6	10	9	03	Erzsébetváros	"	11	24	4	44	6	00	Állomások.					
Rév	"	4	27	6	34	10	00	Dános	"	—	—	5	04	6	39	Minden nap					
Csucsá (Vendéglő)	"	5	24	7	38	12	20	Segesvár (Vendéglő)	Erkez.	11	51	5	22	7	09	óra perc óra perc					
Bánffy-Hunyad	"	5	57	8	15	2	00	Segesvár	Elind.	12	11	5	32	—	—	Tövis (vendéglő) Ind.					
Sztána	"	—	—	8	36	2	34	Héjasfalva	"	12	26	5	50	—	—	Gyulafehérvár (v.) Erk.					
Egeres	"	—	—	9	00	3	20	Erked	"	—	—	6	28	—	—	Gyulafehérvár (v.) Ind.					
Magyar-Gorbó	"	—	—	9	14	3	42	Bene	"	—	—	6	50	—	—	Arad					
Magyar-Nádas	"	—	—	9	30	4	20	Kacza	"	1	29	7	29	—	—	Kapus—nagy-szeben					
Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	7	04	9	50	4	52	Homoród-Kőhalom	"	—	—	7	56	—	—	Állomások.					
Kolozsvár	Elind.	7	14	10	14	5	20	Alsó-Rákos	"	2	04	8	18	—	—	Minden nap					
Apahida	"	—	—	10	36	6	00	Ágostonfalva	"	—	—	8	26	—	—	óra perc óra perc					
Kolozs-Kara	"	—	—	10	47	6	18	Köpecz	"	2	24	8	51	—	—	Kapus (vendéglő) "					
Virágosvölgy	"	—	—	11	28	7	26	Apácza	"	—	—	9	04	—	—	Nagy-Selyk					
Gyéres	"	8	26	12	04	8	49	Mogyoros	"	2	44	9	23	—	—	Ladamos					
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	8	47	12	38	9	41	Földvár	"	—	—	9	40	—	—	Vizakna					
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	50	12	48	9	30	Botfalva	"	3	25	10	12	—	—	Nagy-Szeben					
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	9	42	Brassó	"	—	—	10	31	—	—	Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomtatott					
Felvincz	"	—	—	1	03	10	00	Derestye-Hétfalu	"	4	03	11	07	—	—	számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.					
Nagy-Enyed	"	9	16	1	27	11	00	Tömös	"	4	28	11	39	—	—						
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	9	32	1	47	11	35	Predeal	Erkez.	—	—	—	—	—	—	Sz. 3083—1880.					
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	39	2	07	12	34	Bukarest	"	10	35	9	00	—	—	n. k.					

Egy tiszteséges uri házhoz, belső- király- utczában 37 szám alatt, mindenik intézethez közel, jó családból való 3—4 tanuló kosztba felvétetik. (378) 1—3

Haszonbéri hirdetés.

A Fogaras városi ev. ref. egyházközség jogtulajdonát képező napi-, heti és országos vásárvám vételi jog, mely kiterjed a város bel- és külterületére, a keblí egyháztanács végzése következtében három egymásután folyó évre, vagyis 1881-dik évi januárius 1-től, 1883-dik évi december utolsó napjáig terjedő bérfolyamra határozatán bérbeadni; az árverezés a ref. papi lakon f. é. szeptember hó 27-én d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő általános feltételek mellett:

1. Az évi haszonbér felkiáltási ára 3000 frt. o. é.
 2. A bérbe venni vágyók kötelesek bántépénzül a felkiáltási árnak 10 százaléktoliját azaz 300 frtot letenni.
 3. A szóbeli árverezés megkezdéséig írásbeli ajánlatok (offert) is elfogadhatnak; az így árverezni akarók is kötelesek ajánlataikba a felkiáltási ár 10 százaléktoliját letenni, s azon nyilatkozatot, hogy az árverezési feltételeket ismerik.
 4. Az árverezési részletes feltételek, s a vásári vámtariffa bármikor is megtekinthetők a ref. lelkési hivatalnál.
- A fogarasi ev. ref. keblí egyháztanácsnak 1880. szeptember 5-én tartott üléséből. (377) 1—3

KÖNTZEI GYULA.
jogi gondnok.

Feketeerdői üvegyár erdélyi főraktára Kolozsvártt Hunwald Lipótnál

tart folytonosan nagy raktárt mindenemü közönséges fuvott-
ugy a legfinomabb, külföldi gyárakkal versenyképes kristály
metszett üveget, rosolis-, sör- és borivó garnitúrákat
gyógyászati újabb mintájú üvegeket
ajánlja továbbá:
kül- és belföldi közönséges
valamint
belgiai Solintábláit
hazai és csehországi porcellán és köedényt,
bécsi lámpa nagyraktár.
Tükröket, arany és diszes fa-keretben.
Első kolozsvári
üvegmetező műhely,
ablak üvegezési munkák vállaltatnak, vidéken és helyitt.
Hunwald Lipót,
B.-Magyar-utca 4. sz.

Sz. 10828—1880.

Árlejtési hirdetés.

Az Apahida-kolozsi útvonalon építendő 2 fafelzett kő áteresz
építése folyó hó 20-án d. e. 10 órakor a megye házában tartandó
szóbeli árlejtés után ki fog adatni.

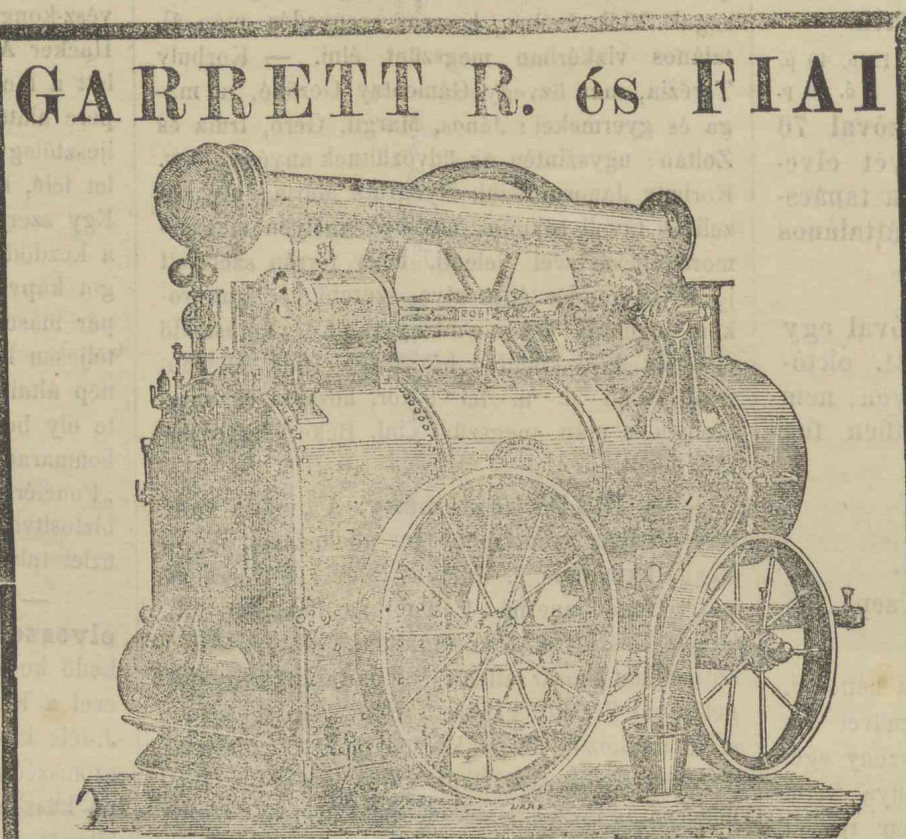
Kikiáltási ár 816 frt 79 kr.

Árlejtési szándékozók 5 százalék bántépénzt kötelesek előre
letenni, melyet vállalkozó a vállalati összeg 10 százalékára kieg-
szíteni tartozik.

A terv, költségvetés és feltételek az aljegyzői irodában meg-
tekinthetők. (376) 1—2

Kolozsmegye alispánjától.
Kolozsvártt, 1880. szeptember 10-én.

Gyarmathy Mikós,

két arany eremmel

és más díjakkal lettek kitüntetve.

Főigynök KOTZÓ PÁL gépész mérnök
Budapest, üllői ut 18. szám alatt,

ajánlja
Sorrétegőpöit, melyek világírűiek, Magyarország viszonyainak meg-
felelően átalakítva, leszállított árakon;
Gőzmozgonyait, fa és szén, valamint szalmafütéshez, kétszer oly nagy
munkaképességgel, mint a névleges lőerőszám, kevés tüzelő-anyag-
fogyasztásuk által tűnnek ki;
Cséplőgépeit, ujjonan átalakítva, nagyobbított rosta-felülettel, nagy
munkaképességgel, tiszta cséplésre;
Rostált, minden gabonamű-tisztításához, valamint
Üszögrostálát;
továbbá:
Arató és kaszáló gépeit,
Járgányait és járgánycséplőit, angol vagy amerikai rendszerben,
tisztító készülékekkel vagy a nélkül, aliók vagy szállíthatók;
Szénagyújtóit, angol és amerikai rendszerben;
Különféle rostált;
Takarmány-készítő gépeit.
Malmait stb.
Képes arjegyzékek ingyen és bérmentve.

1878-ban száz éves fennállása ünnepélyét ülte,

Sz. 3083—1880.

n. k.

Hirdetmény.

Közhírre tétetik, miszerint Fogaras város javadalmihoz tar-
tozó pálinkaméresi jog haszonélvezete jövő 1881. év január 1-től
kezdve három egymásután következő évekre u. m. 1881. 1882. 1883
év december utolsó napjáig, folyó évi october 14-én dél előtt 10
órákor a nagy község tanácsstermében tartandó írásbeli ajánlattal ösz-
szeküött nyilvános árverezés után a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe
fog adatni. Kikiáltási ár 14,120 frt eddigi évi haszonbér, az árverési
feltételek a nagy község tanácsstermében a hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők. (373) 2—3

Fogaras, 1880. szeptember 10-én.

Fogaras város nagy község előljárósága.

OROSZ,
n. k. jegyző.

KERESZTÉNYI,
főbíró.

Poudre de Serail.

BLAHÁNÉ LOUIZA művésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor, vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szerekől mentes és oly kitűnő tulajdonságokat egyesít, hogy minden, eddig a kül- és bel-földön készített porokat sokszorosan felülmulja; nagymérvű federeje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az arcznak és a test-színnek ifjú és természetes színezetet kölcsönöz, úgy hogy a legelősebb szem sem képes a port rajta észrevenni, mely kitűnő hatásaiért Blaháné Lujza asszonyság következő sorokkal tüntette ki:
Tiszt. Müller J. L. ezelőtt Vadász Ferencz ö. v. utóda illatszerezés urnak Budapestben

A Poudre de Serail, melyet ön feltalált, valóban kitűnő és nemében páratlan, mert nemcsak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendes használatnál áramlatlansága által az arczra oly kitűnő jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságaiért, jövőben, mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni, de meg vagyok győződve, hogy felülmulhatlan jóságaiért általános elismerésnek fog örvendeni.
Tisztelettel:
BLAHA LOUIZA.

Creme Pompadour.

Az illatszert terén jelentékeny párisi kitűnőségekkel való összekötte-
téseim folytán sikerült a világhírű és előlőte hatásos „Creme Pompadour“-t
egész eredeti tisztaságában és erejében előállítanom. Ez azon szer, melylyel
a hírneves asszony egész agg koráig fönn tudta tartani csodaszépességét a
nélkül, hogy az egészségének ártott volna, azért nem mulasztatom el a t.
hölgyvilágnak azt a leghathatósabban ajánlani. E kitűnő szer jóval felülmul
minden eddigi e nemü gyártmányt. Egy tégely ára használati utasítással 1
frt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságaiért kezkeskedem, mely véd-
jeggyemmel el van látva. Legnagyobb választék valódi francia
és angol illatszercekekben.
Minden doboz Poudre de Serail a mellékelt bejegyzett véd-
jeggyel van ellátva 60 kr. és 1 frt dobozokban; valódi mi-
nőségben csupán a feltalálónál Müller J. L. ezelőtt Vadász
utóda, illatszerezés a „Virágkirályné“-hoz Budapest, Korona-
herczegutca 2. szám kapható. (166) 10—10
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Ferencz öv.
herczegutca 2. szám kapható. (166) 10—10

Eladó Montangne rozs,
értekezhetni iránta Kolozsvártt,
csillag-utcz 7. szám alatt az eme-
letben.

(374)

2—3